

Київський інститут бізнесу та технологій

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вчена рада Протокол №4 від 13.11.2025

Наказ ректора №163-од від 13.11.2025

Ректор

Олена ЯКОВЛЕВА

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Освітній рівень	Магістр
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки / С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»
Спеціальність	053 Психологія / С4 «Психологія»

СХВАЛЕНО

Кафедра психології

Протокол № 4 від 11.11.2025 року

Київ – 2025

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Освітній рівень Магістр
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки / С
«Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні
відносини»
Спеціальність 053 Психологія / С4 «Психологія»

Автори: ЛАНОВЕНКО Юлія Іванівна
 ХАРЧЕНКО Вікторія Євгенівна
 ЩЕРБИНА Віктор Миколайович

ВСТУП

Програма атестаційного екзамену є підсумковим етапом навчання за відповідною освітньо-професійною програмою і проводиться з метою виявлення рівня та якості підготовки магістрів галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія.

Програма атестаційного екзамену складається з наступних розділів:

1. Мета та завдання та атестаційного екзамену, місце в структурі освітньої програми.
2. Зміст програми: перелік дисциплін, їх зміст, список рекомендованої літератури.
3. Структура екзаменаційного білета.
4. Критерії оцінювання знань студентів при складанні атестаційного екзамену.

Структура програми атестаційного екзамену на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти спрямована на оцінювання теоретичних знань, навичок, компетентностей, а також особистих професійних якостей студентів, що є достатніми для присвоєння їм відповідних кваліфікацій в галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія.

На атестаційний екзамен виносяться дисципліни:

1. Методологія та організація наукових досліджень у реабілітаційній психології.
2. Методика викладання психології.
3. Психологія масової поведінки.
4. Перша психологічна допомога в реабілітаційній роботі.
5. Психологічна реабілітація психічних розладів.
6. Реабілітаційна психодіагностика та консультування.

Розділ 1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА МІСЦЕ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ В СТРУКТУРІ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Метою атестаційного екзамену є встановлення відповідності засвоєних студентами рівня та обсягу знань, умінь (компетентностей) у сфері психології, визначених освітньою програмою вимогам стандарту вищої освіти, що є достатніми для присвоєння їм кваліфікацій в галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія за освітнім рівнем «Магістр».

Завданнями атестаційного екзамену є оцінка рівня здобувача освіти, що набув фундаментальні та спеціальні уміння і знання щодо психореабілітаційної діяльності, сформував практичні навички, які дали б можливість використовувати методологію та інструментарій психології у майбутній діяльності, що є достатніми для виконання завдань та обов'язків певного рівня професійної діяльності, передбачених для певних посад у відповідності до Національного класифікатора професій ДК 003:2010.

Місце в структурі освітньої програми. Атестаційний екзамен проводиться у 3-му семестрі.

Розділ 2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У РЕАБІЛІТАЦІЙНІЙ ПСИХОЛОГІЇ

Тема 1. Становлення й розвиток наукової методології. Поняття і сутність наукової методології. Культурно-діяльнісний вимір науки. Багаторівневність та системність сучасної наукової методології. Фундаментальна, або філософська, методологія. Загальнонаукова методологія. Конкретно наукова методологія. Система методів наукового пізнання. Пріоритетні напрями розвитку науки. Система методів наукового пізнання.

Тема 2. Основні етапи та форми наукового дослідження. Виявлення, формування та постановка наукової проблеми як однієї з форм наукового знання. Практичні та теоретичні причини, що зумовлюють постановку проблеми. Сутність, характер і шляхи розв'язання наукової проблеми. Поняття наукової теорії, її сутності та структури. Ознаки і функції наукової теорії. Виявлення та накопичення фактів дійсності. Поняття про факти дійсності, їхні види та зміст. Логіка виявлення фактів дійсності. Формування та обґрунтування наукових гіпотез. Види гіпотез та їхня роль у дослідженні явищ в економіці та психології.

Тема 3. Зміст та структура процесу наукового дослідження. Суб'єкт і об'єкт наукового дослідження. Людина як суб'єкт і об'єкт наукового дослідження. Стратегії наукових досліджень. Сутність наукових досліджень та їх зміст. Вибір проблеми та конкретизація теми дослідження. Лінійна, циклічна, розгалужена, адаптивна стратегія, стратегія приростів наукового дослідження, випадковий пошук. Ефективність наукових досліджень.

Тема 4. Види і форми науково-дослідної роботи. Поняття науково-дослідної роботи. Класифікація наукових досліджень. Роль та місце теоретичного та емпіричного дослідження в структурі науково-дослідної роботи. Наукова публікація: поняття, функції, основні види. Теоретичні, експериментальні

дослідження. Фундаментальні і прикладні дослідження. Пошукові, описові, причинно-наслідкові та прогностичні дослідження. Кабінетні та польові дослідження. Дослідження, які проводяться суб'єктом самотійно/спільно.

Тема 5. Організація науково-дослідної роботи (НДР). Основні форми НДР студентів і аспірантів: курсові, магістерські, дисертаційні дослідження, участь у конференціях, проєктах. Конкурсні науково-дослідні роботи. Наукове керівництво та самотійність дослідника. Правила оформлення звітів за результатами науково-дослідної роботи. Вибір теми дослідження та обґрунтування доцільності її дослідження. Вибір та обґрунтування об'єкта, предмета, мети дослідження та формулювання завдань, що розкривають їх. Реферування літератури. Вибір методів дослідження. Формулювання результатів вирішення завдань дослідження. Розроблення календарного плану виконання дослідження.

Тема 6. Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Документальні джерела інформації. Інформаційне забезпечення підготовки й написання наукових робіт. Інформаційно-пошукові ресурси мережі інтернет. Характеристика різновидів документів для використання в науковому дослідженні. Науково-популярні і офіційні документи: спільність і відмінності. Поняття технологічної документації. Характеристика національних пошукових сервісів.

Тема 7. Кваліфікаційна магістерська робота як вид наукового дослідження. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження. Вимоги до написання й оформлення магістерської роботи. Технологія підготовки магістерської роботи. Специфіка захисту магістерської роботи у вищій школі. Захист магістерської роботи у вищій школі.

Тема 8. Оформлення результатів наукових досліджень та їхнє впровадження у практику. Систематизація результатів дослідження. Види систематизацій результатів наукових досліджень. Літературний огляд попередніх результатів з вирішуваного завдання. Формулювання висновків та рекомендацій за результатами дослідження. Підготовка статей, тез доповідей, звіту про виконану

роботу. Розробка методики емпіричного дослідження. Формулювання висновків та рекомендацій за результатами дослідження. Оформлення довідок про впровадження результатів наукових досліджень

Список рекомендованої літератури

1. Данильян, О. Г., Дзьобань О. П. (2019). Методологія наукових досліджень : підручник. Харків : Право, 368 с.
2. Колесников, О. В. (2021). Основи наукових досліджень : навч. посібник, 2-ге вид. випр. та доп. Київ: Центр учбової літератури, 144 с.
3. Корягін, М. В., і Чік М. Ю. (2021). Основи наукових досліджень : навч. посібник. 2-ге видання, стереотипне. Київ: Алерта, 622 с.
4. Мальська, М., і Паньків Н. (2020). Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Львів : Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 226 с.

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ПСИХОЛОГІЇ

Тема 1. Методика викладання психології як навчальна дисципліна.
Предмет, цілі і задачі методики викладання психології. Основні принципи навчання. Методи, форми і засоби навчання психології. Ретроспективний аналіз розвитку теорії методів навчання в закладах освіти. Вибір методів навчання, засоби та умови їх реалізації. Труднощі у вивченні психологічних дисциплін. Інноваційні форми навчання психології у ЗВО: дистанційне навчання. Бінарний характер процесу навчання.

Тема 2. Нормативно-правове забезпечення викладання психології у вищій школі. Державний стандарт вищої освіти України за спеціальністю 053 «Психологія». Сутність і структура навчальних планів. Навчальна програма: види, способи побудови, структура. Робоча програма навчальної дисципліни: функції і структура. Законодавче забезпечення вищої освіти в Україні. Порівняльний аналіз Державних стандартів вищої освіти України за спеціальністю 053 «Психологія».

Тема 3. Підготовка і проведення лекційних занять з психологічних дисциплін. Методичні аспекти підготовки до лекції. Види лекцій у вищій школі. Динаміка рівня уваги здобувачів освіти на лекції. Цілісний образ викладача у процесі лекції. Складання плану і написання конспекту лекції. Підбір і структурування матеріалу лекції. Початок, завершення та організація матеріалу лекції. Психолого-педагогічний аналіз лекційного заняття.

Тема 4. Підготовка і проведення практично-семінарських занять з психологічних дисциплін. Вимоги до структури і проведення практичних і семінарських занять з психології. Особливості психологічних практикумів. Особистісні та ситуаційні чинники впливу на ефективність практично-семінарського заняття. Методика підготовки і проведення семінарського заняття. Специфіка лабораторних робіт у психології.

Тема 5. Особливості організації та управління самостійною роботою студентів. Поняття про самостійну роботу студентів: цілі, завдання, функції, рівні, структура. Основні форми і види самостійної роботи студентів. Організація й управління самостійною роботою студентів. Поняття про самостійну роботу студентів: цілі, завдання, функції, рівні, структура. Практика як частина освітнього процесу.

Тема 6. Методичні прийоми забезпечення контролю і оцінки навчальної діяльності студентів. Поняття про контроль та його функції. Види перевірки знань при вивченні психології. Основні форми перевірки знань з психології. Тестовий контроль в психології. Дистанційні технології навчання. Організація та проведення контролю в процесі навчання психології. Контроль у межах викладання психологічних дисциплін. Проведення і фіксація результатів здійснення контролю за різними формами організації навчального процесу здобувачів освіти. Рейтингова система контролю.

Тема 7. Студент як суб'єкт навчання і здобувач вищої освіти. Психологічна характеристика студентської молоді. Професійна спрямованість

особистості майбутнього психолога. Вплив активних методів навчання на особистість студента. Соціально-психологічні особливості студентської молоді. Провідна діяльність в юності і ранній дорослості. Пізнавальна активність і тенденції особистісного і професійного розвитку студентів в умовах вищої школи.

Тема 8. Психологічні аспекти роботи викладача, як організатора взаємодії в педагогічному процесі. Специфіка організації освітнього процесу у вищій школі. Стиль професійного спілкування викладача. Конфліктні ситуації та педагогічні конфлікти. Шляхи конструктивного подолання бар'єрів і вирішення конфліктів у педагогічній взаємодії «викладач – здобувач освіти». Особливості професійного спілкування на заняттях з психологічних дисциплін. Функції викладача психології та його ролі. Позиція викладача в навчально-професійній взаємодії зі здобувачами освіти (розуміння, визнання і прийняття).

Список рекомендованої літератури

1. Гуляс І. А. Методика викладання психології: навчальний посібник. Київ : Видавництво «Людмила», 2018. 404 с.
2. Ляховець Л.О. Методика викладання психології: навчально-методичний посібник. 2-ге вид., допов. Чернігів: НУ «ЧК» імені Т.Г. Шевченка, 2020. 272 с.

ПСИХОЛОГІЯ МАСОВОЇ ПОВЕДІНКИ

Тема 1. Вступ до психології масової поведінки. Поняття масової поведінки та масової свідомості. Класичні теорії масової поведінки (Гюстав Лебон, Габріель Тард, Зигмунд Фрейд. Сучасні підходи.

Тема 2. Методологія дослідження масової поведінки. Основні принципи досліджень. Типи досліджень. Статистичні процедури. Помилки та етичні аспекти.

Тема 3. Психологічні механізми масової поведінки. Навіювання, зараження, наслідування. Деіндивідуалізація. Роль емоцій.

Тема 4. Натовп як феномен. Види натовпу. Поведінка індивіда у натовпі. Тригери масової реакції.

Тема 5. Соціальні норми і масова поведінка. Конформізм та підкорення авторитету. Соціальні норми як регулятор. Ціннісний конфлікт.

Тема 6. Роль особистості у масовій поведінці. Лідери масових рухів. Харизма і авторитет. Колективне і особисте “Я”.

Тема 7. Соціальні та культурні детермінанти масової поведінки. Роль культури та традицій. Соціальні ролі. Економічні та політичні фактори.

Тема 8. Масова поведінка в кризових ситуаціях. Психологія паніки. Колективна агресія. Соціальна солідарність.

Тема 9. Інформаційний вплив і пропаганда. Технології маніпуляцій. Критичне мислення. Етика.

Тема 10. ЗМІ та соціальні мережі. Вірусний контент. Алгоритми і масова свідомість. Етика онлайн-натовпу.

Тема 11. Колективні емоції. Емоційне зараження. Соціальні резонанси. Позитивні та деструктивні переживання.

Тема 12. Теорія соціальної ідентичності. Групова ідентифікація. Конфлікти Ми–Вони. Колективні цінності.

Тема 13. Масова поведінка і суспільні зміни. Соціальні рухи. Психологія протестів. Мирні і агресивні акції.

Тема 14. Екстремальні події та робота психолога. Робота у кризах. Запобігання паніці. Посттравматична підтримка.

Тема 15. Деструктивні культи та секти. Психологія підкорення. Групова залежність. Реабілітація постраждалих.

Тема 16. Масова поведінка в цифровому середовищі. Онлайн-натовпи. Флешмоби і цифрові бунти. Маніпуляції у мережі.

Список рекомендованої літератури

1. Гуменюк О. І. Психологія поведінки великих соціальних груп : навч. посіб. / О. І. Гуменюк. – Київ : КМ Академія, 2017. – 256 с.
2. Корнєв М. Н. Соціальна психологія масової поведінки : навч. посіб. / М. Н. Корнєв. – Київ : КНТЕУ, 2021. – 198 с.
3. Масова психологія: класичні та сучасні дослідження / укл. В. К. Дятленко. – Київ: Академія, 2020. – 412 с.

ПЕРША ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА В РЕАБІЛІТАЦІЙНІЙ РОБОТІ

Тема 1. Загальні основи ППД. Поняття стресу, кризової ситуації та травми. Визначення та принципи ППД. Етичні аспекти надання ППД.

Тема 2. Основні прийоми та техніки ППД. Загальні правила та етапи надання ППД. Основні прийоми та техніки ППД при типових кризових реакціях. Комунікація в ситуації надання ППД. Типові помилки при наданні ППД.

Тема 3. Особливості очного, дистанційного надання ППД. Очне надання ППД: переваги та особливості. Дистанційне надання ППД: виклики та адаптації..

Тема 4. Особистий досвід отримання ППД для психолога. Психолог у кризі: причини та прояви потреби в ППД. Бар'єри для отримання допомоги та подолання стигматизації. Алгоритм дій: як психологу отримати ППД та подальшу підтримку. Супервізія психолога як невід'ємна складова професійної діяльності у контексті ППД.

Тема 5. Особливості надання першої психологічної допомоги дітям та підліткам. Загальні принципи надання ППД дітям. Вікові особливості реакцій на стрес та травму. Адаптація ППД для дітей та підлітків. Роль батьків та опікунів у наданні ППД дітям. Етичні аспекти та перескеровування у роботі з дітьми.

Тема 6. Особливості надання першої психологічної допомоги людям старшого віку. Принципи та етапи надання ППД з урахуванням особливостей старшого віку. Специфічні прояви стресу та адаптовані техніки ППД для людей старшого віку. Етичні аспекти та самодопомога для надавача ППД.

Тема 7. Особливості надання ППД у час військового конфлікту. Психотравмуючий вплив військового конфлікту. Особливості надання ППД цивільному населенню. Особливості надання ППД військовослужбовцям. Безпека надавача допомоги та завершення.

Тема 8. Особливості надання ППД постраждалим від насильства, тортур і жорстокого поводження. Природа та психотравмуючий вплив насильства, тортур та жорстокого поводження. Особливості психологічних реакцій постраждалих та адаптована ППД. Вікові та гендерні особливості надання ППД постраждалим.

Список рекомендованої літератури

1. Коломієць, Т., Нежута, А. Первинна психологічна допомога постраждалим від бойових дій. Наукові перспективи (Naukovì perspektivi), 2022, (9(27)), С. 336–343. DOI: 10.52058/2708-7530-2022-9(27)-336-343.
2. Перша психологічна допомога / Інститут психічного здоров'я УКУ. 2015. Електронний ресурс. Режим доступу: https://ipz.org.ua/wp-content/uploads/2017/10/persha_psyכולogichna_dopomoga_2015_online.pdf
3. Перша психологічна допомога в гострих стресових ситуаціях / О. Моргунов, О. Федоренко, Н. Мілорадова [та ін.]; за ред. О. Моргунова. – Харків : Харківський національний університет внутрішніх справ, 2022. – 84 с.
4. Перша психологічна допомога: посібник для працівників на місцях / Всесвітня організація охорони здоров'я, Міжнародний медичний корпус, Міжнародний медичний корпус в Україні. Київ: Університетське видавництво Пульсари, 2017. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://ukrainet.eu/wp-content/uploads/2022/03/Psychological-first-aid-guide-for-field-workers-in-Ukrainian.pdf>.

ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПСИХІЧНИХ РОЗЛАДІВ

Тема 1. Психічні розлади та їх нозологія: актуальне для роботи психолога в реабілітаційній роботі. Визначення та ключові ознаки психічних розладів. Історичні аспекти розуміння психічних захворювань. Нозологія в психіатрії: основи класифікації психічних захворювань. Загальна характеристика ендогенних, екзогенних та психогенних розладів. Огляд основних груп розладів (шизофренія, афективні розлади – депресія, біполярний розлад; тривожні розлади, фобії, obsесивно-компульсивний розлад. Органічні та симптоматичні психічні розлади. Розлади особистості. «Симптом» і «синдром»: спільне та відмінне. Основні виклики перед фахівцями в сучасній системі психореабілітації.

Тема 2. Клінічні основи психореабілітації. Психіатрична та патопсихологічна діагностика. Діагностичні класифікації в психореабілітації: МКХ-10, МКХ-11 та DSM-V. Міжнародна класифікація хвороб (МКХ-10, МКХ-11): розділ F, присвячений психічним розладам. Критерії діагностики та їх використання в Україні. Діагностичний і статистичний посібник з психічних розладів (DSM-V): структура та призначення DSM-V, багатоосьова система діагностики, застосування у клінічній та дослідницькій практиці. Практичне застосування класифікацій. «Кейс-стаді»: діагностика розладів згідно з МКХ-11 (основи). Відмінності між класифікаціями.

Тема 3. Техніка безпеки фахівця у випадку психореабілітації психічних розладів. Заходи профілактики емоційного та професійного вигорання. Основи психогігієни та саморегуляції для психолога-реабітолога. Етичні та правові аспекти забезпечення безпеки у роботі з пацієнтами (агресія, насильство у бік фахівця, ризик завдання шкоди, погрози). Розробка індивідуального плану реабілітації для конкретного пацієнта.

Тема 4. Комплексний підхід у психореабілітації осіб з психічними розладами. Інтегрований підхід до реабілітації. Поєднання медикаментозного лікування та психологічних втручань. Принципи та методи соціальної реабілітації. Роль сімейного оточення у відновленні пацієнта. Психосвітні програми для родин.

Значення трудової зайнятості для соціалізації та відновлення. Основні психотерапевтичні техніки в реабілітації. Освоєння елементів когнітивно-поведінкової терапії (КПТ) та раціональної терапії.

Тема 5. Психореабілітація при шизофренії та шизотипових розладах. Особливості порушень: Когнітивні порушення: увага, пам'ять, мислення. Афективні та мотиваційні розлади (апатія, абулія). Порушення соціального функціонування. Програми психореабілітації: Тренінги щоденного незалежного життя (ТДНЖ), Тренінги соціальних навичок (ТСН), Когнітивна психокорекція. Моделювання психоосвітніх бесід та консультацій.

Тема 6. Психореабілітація при посттравматичному стресовому розладі (ПТСР). Клінічна картина ПТСР та його особливості (визначення, етіологія, особливості, картина симптоматики, специфіка прояву в різних клієнтів). Етапи психологічної реабілітації (трифазна модель). Інноваційні підходи та перспективи: розгляд ефективності віртуальної реальності (VR) у терапії ПТСР. Комплексні реабілітаційні програми: поєднання медикаментозного лікування, психотерапії, фізіотерапії, арт-терапії, тощо. Застосування казкотерапії у роботі з пацієнтами.

Тема 7. Реабілітаційні програми для пацієнтів з органічними розладами та деменцією. Клінічні особливості органічних розладів: причини органічного ураження мозку (травми, інфекції, інтоксикації). Когнітивні порушення при деменції. Когнітивна реабілітація: тренування пам'яті, уваги, мислення; методики стимуляції когнітивних функцій. Формування навичок догляду та підтримки пацієнта. Діагностика когнітивних, емоційних, поведінкових порушень. Симуляція психореабілітаційної сесії з клієнтами із органічними розладами та деменцією. Розробка програми підтримки пацієнта.

Тема 8. Психореабілітація клієнтів із порушенням сприйняття образу тіла. Визначення та феноменологія. Причини порушень. Клінічні прояви. Основні підходи до реабілітації (КПТ, тілесно-орієнтована терапія, психоосвітні програми, VR-технології). Особливості роботи з різними категоріями клієнтів. Розробка

алгоритму дій психолога: реабілітація після травм та операцій, робота з розладами харчової поведінки, групова терапія.

Тема 9. Профілактика психічних порушень в реабілітації. Основні поняття та принципи профілактики: первинна (запобігання виникненню розладів), вторинна (рання діагностика та втручання) та третинна (запобігання рецидивам та зменшення наслідків). Методи та технології профілактики. Впровадження профілактичних програм в Україні та їх перспективи. Розробка алгоритму дій психолога на кожному з рівнів профілактики.

Список рекомендованої літератури

1. Медико-психологічні аспекти реабілітації й абілітації в епоху турбулентності : зб. наук. пр. / за заг. ред. О. А. Панченка. – Київ : КВЦ, 2021. – 420 с.
2. Пророк Н., Запорожець О., Креймеєр Дж., Гридковець Л., Царенко Л., Ковальчук О., Невмержицький В., Кондратенко Л., Манилова Л., Чекстере О., Палієнко Т. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1. Київ, 2018. 208 с.

РЕАБІЛІТАЦІЙНА ПСИХОДІАГНОСТИКА ТА КОНСУЛЬТУВАННЯ

Тема 1. Вступ до психодіагностики та консультування в психореабілітації. Психореабілітація: визначення, мета, принципи. Психореабілітація як багатоетапний процес відновлення після травматичних подій. Психодіагностика: поняття та її місце в реабілітаційному процесі. Основні завдання та методи. Психологічне консультування: Визначення, цілі та етапи, механізм психореабілітаційного впливу. Фундаментальні норми та правила діяльності психолога-реабілітолога.

Тема 2. Теоретичні та методологічні основи психодіагностики. Методологія дослідження. Критерії якості: валідність, надійність та адекватність

психодіагностичних методик. Етапи роботи психолога: від збору даних до формулювання психологічного висновку.

Тема 3. Консультування в психореабілітаційній діяльності. Огляд основних шкіл та напрямків психологічного консультування. Структура та етапи консультативного процесу: від встановлення контакту до завершення. Ключові навички консультанта, необхідні для ефективної взаємодії. Специфіка консультування в психореабілітаційній діяльності.

Тема 4. Особливості психодіагностики та консультування в кризових станах. Визначення, види та динаміка кризових станів. Діагностика кризи: використання специфічних методик для оцінки стану клієнта. Консультування в кризі: стратегії та техніки надання допомоги.

Тема 5. Складні випадки діагностики і консультування в психореабілітації. Диференційна діагностика: визначення, її важливість у психореабілітації. Відмінності між схожими станами. Комплексні випадки: аналіз прикладів роботи з клієнтами з коморбідними станами (наприклад, травма + залежність). Роль мультифакторного підходу. Робота з опором: причини опору клієнта, стратегії та техніки подолання (мотиваційне інтерв'ю, встановлення альянсу). Розгляд етичних викликів, які виникають при роботі зі складними випадками.

Тема 6. Теорія та практика психотравми. Визначення психотравми та її наслідків для психіки. Специфіка діагностики психотравми. Основні моделі та техніки роботи з психотравмою. Особливості роботи психолога-реабітолога із психотравмою.

Тема 7. Психологічне консультування: спеціалізовані підходи. Особливості діагностичної роботи з групами. Специфіка групового консультування. Системний підхід до розв'язання проблем клієнта в групі.

Тема 8. Етика роботи, супервізія та психогігієна фахівця. Ключові принципи та їх практичне застосування в роботі психолога-реабітолога.

Визначення, ознаки та методи профілактики професійного вигорання. Визначення, мета, види та роль супервізії у професійному розвитку.

Тема 9. Системний підхід до психореабілітації: підбиття підсумків курсу.
Інтеграція знань та навичок, отриманих протягом курсу. Роль фахівця в міждисциплінарній команді. Перспективи розвитку реабілітаційної психології.

Список рекомендованої літератури

1. Чала Ю. М. Психодіагностика: навчальний посібник / Ю. М. Чала, А. М. Шахрайчук. – Харків : НТУ «ХПІ», 2018. – 246 с;
2. Магдисюк Л. І. Основи психологічного консультування : навч. посіб. / Л. І. Магдисюк, Р. П. Федоренко. – Луцьк : Вежа-Друк, 2022. – 360 с.

Розділ 3. СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

Екзаменаційні білети представлені у *60 варіантах єдиної Гугл-форми*. Кожен екзаменаційний білет має наступну структуру:

Тестові завдання: 60 питань з вибором однієї правильної відповіді з дисциплін “Методологія та організація наукових досліджень у реабілітаційній психології”, “Методика викладання психології”, “Психологічна реабілітація психічних розладів” (час виконання – 60 хв.).

Завдання 1. Теоретичне завдання з дисципліни “Психологія масової поведінки”. Час на розгорнуту відповідь – 20 хвилин.

Завдання 2. Теоретичне завдання з дисципліни “Реабілітаційна психодіагностика та консультування”. Час на розгорнуту відповідь – 20 хвилин.

Завдання 3. Практичне завдання (ситуаційна задача) з дисципліни “Перша психологічна допомога в реабілітаційній роботі”. Час на розгорнуту відповідь – 20 хвилин.

Завдання 4. Практичне завдання (інтеграція всіх дисциплін). Час на розгорнуту відповідь – 30 хвилин.

Приклад екзаменаційного білета

Тестові завдання

Оберіть один варіант відповіді

1. Методологія досліджує:

- 1) внутрішні механізми, логіку руху й організації знання, закони його функціонування й зміни, пояснювальні схеми науки тощо
- 2) історичні умови сприйняття наукових досліджень суспільством
- 3) те, яким чином особистість робить вибір щодо занять науковою діяльністю

2. Якщо наукова проблема не може бути вирішена старими методами, або досліджуваний об'єкт має природу, до якої старі методи неможливо застосувати, то:

- 1) умовою вирішення завдання стає створення нових засобів і методів пізнання
- 2) наука має визнати неможливість вирішення цієї проблеми
- 3) приймається рішення, що цю проблему необхідно передати іншій науці

3. Розлад упізнавання частин власного тіла називається:

- 1) соматоагнозією
- 2) соматогнозією
- 3) дисморфоманією
- 4) симптомом Фреголі
- 5) симптомом Капгра

4. Порушення хронології в пам'яті, за якого окремі події, що мали місце в минулому, переносяться в сьогодення, називається:

- 1) конфабуляцією
- 2) ремінісценцією
- 3) псевдоремінісценцією
- 4) перфораційною амнезією
- 5) гіпомнезією

...

59. Які основні етапи діяльності психолога-викладача виділяють у процесі вирішення ситуації (кейса)?

- 1) постановка гіпотези, вирішення проблеми;
- 2) вирішення проблеми, уточнення гіпотез;
- 3) вибір проблеми соціальної допомоги.

60. Виключите неправильний варіант відповіді: основні етапи діяльності психолога в процесі вирішення ситуації:

- 1) рефлексія роботи спеціаліста у процесі надання психологічної допомоги;

- 2) вивчення проблеми, уточнення гіпотези;
- 3) вибір методик у вирішенні ситуації;
- 4) формування рекомендації по подальшій роботі.

Теоретичні завдання

Дайте розгорнуту відповідь на питання:

1. Проаналізуйте природу масової стихійної поведінки та її соціально-психологічні чинники.
2. Проективні техніки, їх обґрунтування, історія застосування та основні види.

Практичні завдання

Дайте розгорнуту відповідь:

1. Дівчинка, 6 років, відвідує садочок, де є укриття, боїться сигналу повітряної тривоги. Заходила з мамою в під'їзд, злякалася темряви, почала плакати. Описати алгоритм надання ППД дитині.
2. Назвіть щонайменше п'ять стандартизованих протоколів дій, які є обов'язковими для роботи психореабілітаційної служби. До одного з названих протоколів (наприклад, «перша зустріч» або «завершення співпраці») розпишіть ключові послідовні дії. Зазначте, на що варто звернути увагу при розробці такого протоколу.

Розділ 4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ПРИ СКЛАДАННІ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Критерії оцінювання знань студентів при складанні екзамену. Виконані студентом екзаменаційні завдання оцінюються за 100-бальною шкалою.

Тестові завдання екзаменаційного білету оцінюються в 1 бал кожне. Всього за 60 питань студент може набрати 60 балів максимум.

Теоретичне та *практичне* завдання екзаменаційного білету відносяться до “завдань відкритого типу”, коли студент має дати розгорнуту відповідь на запитання. Кожне таке завдання оцінюється максимально у 10 балів. Оцінюються:

- здатність аргументувати відповідь;
- аналітичні міркування, порівняння, формулювання висновків;
- логічна послідовність, культура письмової мови;
- креативність висновків;
- ступінь опанування теоретичного матеріалу для практичного застосування.

Максимально за 4 завдання відкритого типу студент може набрати 40 балів.

Проведення атестаційного екзамену відбувається при застосуванні сервісів *Гугл-клас* та *Гугл-форми*. Всі екзаменаційні білети інстальовані у спеціально організовану Гугл-форму, яка додається до відповідного Гугл-класу. Присутність студентів можлива як онлайн (у разі введення державних обмежувальних заходів, або у разі ексклюзивної неможливості студента бути присутнім на екзамені у випадку хвороби чи віддаленості місцезнаходження), так і очно офлайн (студенти складають екзамен у комп'ютерному класі). Час на атестаційний екзамен складає *150 хвилин*. Після заповнення екзаменаційної Гугл-форми відповіді студентів перевіряються екзаменаційною комісією, склад якої затверджено на засіданні кафедри психології.

Оприлюднення результатів екзамену відбувається в день складання екзамену.